

Sygn. akt I Co 79/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Anna Ostrowska-Liss

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2016 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku uprawnionego G. G.

przeciwko obowiązanemu M. S. (1)

w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

1. udzielić uprawnionemu G. G. zabezpieczenia jego roszczenia o ustanowienie przez obowiązanego M. S. (2) na rzecz uprawnionego dożywotniej nieodpłatnej służebności osobistej mieszkania w lokalu przy ul. (...) w T. poprzez zakazanie obowiązanemu M. S. (1) zbywania nieruchomości – lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą Kw (...), na czas trwania postępowania z powództwa G. G. o nakazanie M. S. (1) złożenia oświadczenia woli o ustanowieniu na rzecz uprawnionego dożywotniej nieodpłatnej służebności osobistej mieszkania w przedmiotowym lokalu oraz poprzez wpisanie tego zakazu do działu III księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości,
2. wyznaczyć uprawnionemu termin dwóch tygodni do złożenia przeciwko M. S. (1) pozwu o nakazanie złożenia oświadczenia woli o treści wskazanej w pkt 1 postanowienia.

UZASADNIENIE

G. G. złożył wniosek o udzielenie zabezpieczenia przysługującego mu roszczenia przeciwko M. S. (1) o ustanowienie na rzecz uprawnionego dożywotniej nieodpłatnej służebności osobistej mieszkania w lokalu przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą Kw (...) poprzez zakazanie M. S. (1), na czas trwania przyszłego postępowania o nakazanie złożenia oświadczenia woli o ustanowieniu przedmiotowej służebności, zbywania nieruchomości położonej przy ul. (...) w T. oraz poprzez wpisanie tego zakazu do działu III księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości. Nadto wniósł o zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania zabezpieczającego

W uzasadnieniu wniosku pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że G. G. był partnerem życiowym zmarłej w dniu 16 stycznia 2015 r. M. S. (3), która była jedyną właścicielką mieszkania przy ul. (...) w T.. W dniu 15 stycznia 2015 r. M. S. (3) sporządziła własnoręczny testament, w którym ustanowiła zapis dożywotniej, nieodpłatnej służebności osobistej zamieszkiwania we wskazanym wyżej mieszkaniu na rzecz powoda. Własność przedmiotowej nieruchomości na podstawie dziedziczenia ustawowego nabył w całości obowiązany M. S. (1). Podstawą wpisu do księgi wieczystej był akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 26 stycznia 2015 r., w którym obowiązany nie ujawnił, że zmarła pozostawiła testament. Obowiązany znał treść testamentu i miał świadomość, że wolą zmarłej było zapewnienie uprawnionemu dożywotniego, nieodpłatnego zamieszkiwania w lokalu przy ul. (...) w T.. Pomimo tego M. S. (1) złożył w Sądzie Rejonowym w T. powództwo o eksmisję przeciwko G. G. i sprawa ta toczy się pod sygn. akt I C 494/15. Zgodnie z art. 970 kc w braku odmiennej woli spadkodawcy zapisobiorca może żądać wykonania zapisu niezwłocznie po

ogłoszeniu testamentu. Mimo żądania wykonania zapisu przez G. G., M. S. (1) dotychczas nie uczynił zadość jego żądaniu. Wnioskodawca wskazał, że dotychczasowe zachowanie M. S. (1) (zatajenie istnienia testamentu, skierowanie sprawy przeciwko G. G. o eksmisję) i jego ustne zapowiedzi świadczą o tym, że nie zamierza on dobrowolnie wykonać ciążącego na nim obowiązku i w tej sytuacji konieczne jest powództwa o nakazanie. Ponadto istnieje obawa, że pozwany dokona zbycia zajmowanej przez G. G. nieruchomości, co uniemożliwi mu z uwagi na charakter roszczenia, realizację przysługującego mu prawa.

W ocenie Sądu wnioski zasługiwały na uwzględnienie.

Art. 730 § 1 K.p.c. stanowi, że w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez Sąd lub Sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Zgodnie z § 2 sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku.

Zgodnie z przepisem art. 730 § 1 kpc, udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (§ 2). Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę (§ 3).

W przypadku roszczenia niepieniężnego, które jest przedmiotem niniejszego postępowania, art. 755 § 1 K.p.c. przewiduje, że sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może m.in. ustanowić zakaz zbywania przedmiotów lub praw objętych postępowaniem, czy nakazać wpisanie stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze.

Dokonując oceny żądania powoda przez pryzmat przedstawionych wyżej przesłanek, Sąd stwierdził w pierwszej kolejności, że roszczenie wnioskodawcy zostało należycie uprawdopodobnione. Uznać należy, że uprawniony spełnia warunek uprawdopodobnienia roszczenia, jeżeli wykaże, że istnieje słuszna podstawa do przypuszczenia, że roszczenie to istnieje. Sąd dokonuje oceny wiarygodności roszczenia na podstawie wszystkich dowodów będących w jego posiadaniu, a zwłaszcza materiału zawartego w aktach sprawy.

W realiach sprawy wraz z wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia złożony został odpis testamentu M. P. - S. oraz protokół jego otwarcia w sprawie I Ns 890/15 Sądu Rejonowego w T.. W treści testamentu spadkodawczyni wskazała, że „G. G. ma prawo dożywno mieszkać na B. 4b/7”.

Powyzsze stwierdzenie testatorki wnioskodawca kwalifikuje jako zapis na jego rzecz. Stosownie do art. 968 § 1 kc, spadkodawca może przez rozrządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis zwykły). Zgodnie zaś z art. 970 zd. pierwsze kc, w braku odmiennej woli spadkodawcy zapisobierca może żądać wykonania zapisu niezwłocznie po ogłoszeniu testamentu.

Dla Sądu jest niewątpliwym, że przedmiotem zapisu może być m. in. również obowiązek ustanowienia na rzecz zapisobiercy określonego prawa rzeczowego, np. służebności osobistej mieszkania (por. uchwałę SN z 14 października 1968 r., III CZP 91/68, LexisNexis nr (...), OSNCP 1969, nr 6, poz. 103). Kwestia, czy oświadczenie spadkodawczyni wypełnia ustawowe przesłanki określone w art. 960 kc i w istocie stanowi zapis zobowiązujący spadkobiercę do ustanowienia na rzecz G. G. wskazywanej przez niego służebności, podlegać będzie ocenie Sądu rozpoznającego zapowiadane powództwo. Sąd nie ma przy tym wątpliwości, że twierdzenia powoda zawarte we wniosku wraz z pozwalającymi na ich weryfikację dokumentami dołączonymi do wniosku, wypełniają niewątpliwie warunek uprawdopodobnienia roszczenia w myśl art. 730 § 1 kpc. Zgodnie zaś z przepisem art. 243 kpc, zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje

uprawdopodobnienie zamiast dowodu. W ocenie Sądu przywołane przez uprawnionego okoliczności czynią jego roszczenie w niniejszej sprawie wiarygodnym w stopniu wystarczającym do udzielenia zabezpieczenia.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał również istnienie po jego stronie interesu prawnego w zabezpieczeniu roszczenia.

W literaturze podkreśla się, a stanowisko takie prezentuje również Sąd rozpoznający wniosek, że w przypadkach gdy żądana ochrona prawna polega na ukształtowaniu prawa lub stosunku prawnego albo ustaleniu prawa lub stosunku prawnego, możliwe jest pojmowanie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia w taki sposób, iż chodzi w nim o wyeliminowanie sytuacji, w których ochrona zapewniana przez orzeczenie sądu przychodzi zbyt późno, w wyniku czego udaremnione zostają jej skutki. Celem zabezpieczenia jest wówczas zapewnienie skuteczności przyszłego orzeczenia. Przez pojęcie skuteczności rozumie się zaś różnego rodzaju skutki orzeczenia, zarówno te wynikające z jego treści, jak i uboczne (por. A. Jakubecki (red.), Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, LEX 2014, komentarz do art. 7301).

Nie budzi wątpliwości Sądu, że – w przypadku uwzględnienia roszczenia powoda – wcześniejsze zbycie przez pozwanego nieruchomości przy ul. (...), uniemożliwiłoby osiągnięcie celu postępowania. Wykonania zapisu można bowiem, jak słusznie wskazał pełnomocnik wnioskodawcy, dochodzić jedynie od spadkobiercy. W przypadku zatem wyzbycia się przez spadkobiercę prawa własności spornej nieruchomości, G. G. utraci możliwość zaspokojenia swojego roszczenia o obciążenie tej nieruchomości na jego rzecz służebnością osobistą. W ocenie Sądu udzielenie na obecnym etapie postępowania zabezpieczenia roszczenia G. G. jest koniecznym dla zapobieżenia niepowetowanej szkodzi grożącej wnioskodawcy. Wskazać przy tym należy, że Sądowi wiadome jest z urzędu, że przed Sądem Rejonowym w T. toczy się sprawa o eksmisję z powództwa M. S. (1) przeciwko G. G. pod sygn. akt I C I C 494/15. Znamionym jest przy tym, że M. S. (1) mimo świadomości treści testamentu i wywodzenia z niej przez G. G. skutków w postaci uprawnienia do zamieszkiwania w spornej nieruchomości, nie cofnął pozwu. Powyższe jest jednoznaczne z odmową uwzględnienia roszczenia G. G..

Jak wskazano na wstępie rozważań, zgodnie z art. 755 § 1 k.p.c. jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni. W ocenie Sądu wskazany przez powoda sposób zabezpieczenia należy uznać za odpowiedni również w zakresie żądania wpisania zakazu zbywania do księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości (uchwała SN z 21 września 1954 r., II CO 68/54, OSN 1955, poz. 39).

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 730 § 1 k.p.c., art. 7301 § 1-3 k.p.c. i art. 755 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. Koniecznym jest w tym miejscu zaznaczenie, że powyższe nie przesądza o zasadności ewentualnie wytoczonego powództwa. Dla uwzględnienia stosownego powództwa niezbędnym jest bowiem dokonanie oceny prawnej żądania po zbadaniu twierdzeń powoda i prawdopodobnych zarzutów obowiązanego w toku postępowania dowodowego.